

Hannele Antila

Herneettä voidaan käyttää lypsävien lehmien ruokinnassa sekä puituna että kokoviljasäilörehuna

Puitu herne

Herneen suositeltava käyttömäärä on enintään 3 kg kuivaa herneettä/lehmä/päivä, jopa 4 kg/lehmä/päivä. Herneellä voidaan korvata valkuaisrehua 15–20 % vaikuttamatta maidontuotantoon. Toimivaan käyttömäärään vaikuttaa karkearehujen laatu ja onko ruokinnassa mukana palkokasvipitoista kokoviljasäilörehua.

Rypsiin verrattuna herneen aminohappokoostumus ei ole yhtä optimaalinen lypsylehmän tarpeisiin, koska herne sisältää vähemmän metioniinia. Energia-arvoltaan herne vastaa hyvää vehnää. Viljaa korvattaessa herne voi lisätä maitotuotosta. Tuotosvaikutuksista on vaihtelevia tutkimustuloksia riippuen muusta ruokinnasta ja esim. herneen lajikkeesta.

Herneen valkuaisen pötsihajoavuus on suurempi kuin rypsilä. Jos pötsimikrobit eivät pysty hyödyntämään kaikkea valkuaisen sisältämää tyyppiä, ylimäärä näkyy maidon ureapitoisuuden kohoamisena.

Herneettä voidaan viljellä myös seoskasvustona kauran, vehnän tai ohran kanssa suhteessa noin 50/50. Viljelyvarmuuden näkökulmasta voi olla perusteltua pitää herneen osuus pienempänä, esimerkiksi 30 %:ssa seoksesta.

	Herne	Rypsi- puriste	Rypsi- rouhe	Vehnä 76-80 kg/hl
Raakavalkuainen (g/kg ka)	230	358	379	133
Hajoavan valkuaisen osuus	0,8	0,6	0,63	0,85
Tärkkelys (g/kg ka)	480	37	45	675
Muuntokelpoinen energia (MJ/kg ka)	13,3	12,3	11,4	13,6
Raakasrasva (g/kg ka)	11	98	44	22

Kuva 1. Herneen, rypsirouheen ja -puristeen sekä vehnän rehutaulukkoarvojen vertailu.

Lähde: Luke ruokintasuosituksot ja rehutaulukot

Ruokintateknologiassa huomioitavaa

Herneen murskaus onnistuu valssi- ja vasaramyllyillä. Kannattaa muistaa myös rahtimyllylään hyödyntämismahdollisuus. Herne-viljaseoksissa on huomioitava, että sekä herne että vilja murskaantuvat. Joillain tiloilla on käytössä kaksi valssimyllyä, joista ensimmäisessä on suurempi valssien väli herneen litistämiseksi ja jälkimmäisessä pienempi väli viljan murskaamiseksi.

Murskesäilönnässä on suositeltavaa, että seoksessa on myös viljaa. Jotkut tilat ovat kokeilleet onnistuneesti myös puhtaan herneen murskesäilöntää. Murskeherne voidaan säilöä siiloon, aumaan tai tuubiin.

Kuiva herne ja herne-viljaseos toimivat hyvin useimmissa ruokintakioskeissa.

Herne kokoviljasäilörehuna

Lypsylehmien ruokinnassa hernekokoviljasäilörehun osuus voi olla noin 30 % karkearehujen kuiva-aineesta. Kokoviljasäilörehujen ruokinnalliset arvot kuten energia-, raakavalkuais- ja kuitupitoisuus vaihtelevat, joten on erittäin tärkeää teetättää rehuanalyysi, joka sisältää myös kivennäisanalyysin. Kokoviljasäilörehuissa on tyypillisesti hyvä syönti-indeksi, joten ruokinnallisesti hyöty voi tulla kuiva-ainesyönnin lisääntymisen kautta.

Jos puitavaksi suunniteltu herne ei ehdi tuleentumaan, sen voi korjata kokoviljasäilörehuna. Tällöin on kuitenkin huomioitava ovatko käytetyt kasvinsuojeluaineet hyväksytyjä kokoviljasäilörehulle. Herne-viljakasvustossa korjuu tapahtuu viljan taikinatuleentumisvaiheessa ennen herneen tuleentumista, kun palot ovat kuitenkin täytyneet.

Hernekokoviljasäilörehun säilöntään suosittelemme happoa.

Hyvä tietää herneen viljelystä

Herneen kasvu-aika on viljoja pidempi. Murskesäilöttävän herneen voi puida noin viikkoa aikaisemmin kuin kuivattavan herneen.

On olemassa sekä massaa tuottavia vihantalajikkeita että puitavia hernelajikkeita. Esimerkkejä puitavista lajikkeista ovat Ingrid ja Astronaute.

Herne viihtyy seoskasvustona esimerkiksi kauran tai vehnän kanssa. Viljalajike kannattaa valita sopivaksi herneen kanssa.

Maan pH:n on oltava yli 6 ja maalajina mieluiten savimaat, enintään runsasmultainen kivennäismaa. Herne ei sovellu eloperäisille maille, koska niissä voi olla liikaa typpeä, jolloin herne lakoontuu tai ei tuleennu. Hyvä maan rakenne on tärkeä. Herne vaatii korkeintaan pienen starttitypen ja fosforilisän, jos lohko on fosforiköyhä. Herne hyötyy kaliumlisästä, koska kalium vahvistaa kortta.

Herneellä on hyvä esikasviarvo: se jättää maahan typpeä seuraavalle kasville ja parantaa maan rakennetta.

Puhdasta hernekasvustoa ei kannata viljellä samalla lohkolla kahta vuotta peräkkäin. Viljelykiertovaatimus on 4-6 välivuotta samalla lohkolla. Käytännön viljelykokemuksia on saatu siitä, että seoskasvustona viljan kanssa hernettä voi viljellä kaksikin vuotta peräkkäin samalla lohkolla.

Lue lisää herneen viljelystä Monipuolisuutta viljelykiertoon -hankkeen materiaaleista

<https://www.proagria.fi/hankkeet/monipuolisuutta-viljelykiertoon>

Sini Konttas

Herne-vehnä-seoskasvustoa